

מ'ינכן
כ' מרחשון תש"ו
2—XI—1945
3 (48)
שנה ששית
*
דו-שבועון

בטאון מרכז ההסתדרות
הציונית האחדה
של
שארית הפליטה בגרמניה
וההנהגה הראשית
של
"נוער חלוצי מאוחד"

עוד לא אבדה תקותנו...

לרגלי צאת ה"ניצוץ" בדפוס

ה"ניצוץ" משנת הופעתו הראשונה בראש וראשונה עורכיו הראשונים של ה"ניצוץ".

שמעון גראז
חיים טיקמין
שרגא ארונוביץ
יצחק כץ

וכל יתר חברי-המערכת, משוררינו וסופרינו הצעירים, שהת-מסרו בכל אות-נפשם לעבודת עיתוננו זה.

ואנו הנותרים, נעשה את הכל שלא ידינו כדי לבצע את צוואתם: להפך את ה"ניצוץ" לשלהבת, שתאיר בדרך התחדשותנו הפוליטית, הסוציאלית והתרבותית ובבנין המדינה העברית בארץ-ישראל.

ש—ל

לאור המועצה הראשונה של התנועה

יחודה של התנועה שלנו, הנובע מעצם מהותה של שא-רית הפליטה, העלה מיסודה ובכל שלבי התפתחותה של הת-נועה המיוחדים כמה שאלות אידיאולוגיות, פוליטיות וארגו-ניות מיוחדות, בהן אנו מתחבטים בעבודתנו היום-יומית, הועידה הציונית הראשונה נפתה לברר ולנקוט עמדה לכמה שאלות: אך בינתיים, יחד עם התרחבות הפעולה ועם נחישו-להגירה מארצות מזרח אירופה, הביאו לתוך שורות התנו-עה חומר אנושי שלא חדרו היה באותה ההכרה, [בה חדרו-רים היו חברינו שהתפתחו יחד עם התנועה. וזה גרם להם-בוכה, שהשפיעה לרעה על התפתחות הענינים. והנה כונסה המועצה הראשונה של התנועה, שנבחרה על ידי הועידה הציונית, לזשיבתה הראשונה. במעמד צירים מכל הגלילים והאיורים של גרמניה דנה בכובד ראש על כל השאלות הללו. בשתי הושיבות של המועצה הצליחה האחרונה לבסס ולבצר את העקרונות האידולוגיים של התנועה שלנו, שהצירים הבי-נו אותם כמושכלים ראשונים. בהחלטות המועצה בא לבטוי הרצון העז לאיחוד הכוחות הקונסטרוקטיביים והכרת מהותה המיוחדת של תנועתנו וחשיבותה כגורם להחדרת רעיון האח-דות ביישוב בכלל ובנוער החלוצי בפרט.

המועצה עמדה תחת רושם המאבק הפוליטי והפנינה את רצוננו העז להעפלה ולעליה ללא דרך-ונכונותנו להשתתף במאבק פוליטי זה.

המועצה עדרה את חברינו באמיתות הרעיון למעשים ולפעולות וצינה קו ודרך למסודות המוציאים לפועל של הת-נועה והננו אמונה, שתביא לידי חיזוק הרעיון וביצור הת-נועה.

א.

אם בימים אלה אחרי שלשלת שלא ניתקה במשך של חמש שנים מופיע ה"ניצוץ" בפעם הראשונה בדפוס, הרי אין זו תופעה מיכנית, אלא תהליך אורגני, שהתפתח במשך של חמש השנים האחרונות. והופעתו זו בפעם ראשונה בדפוס סמלית היא עבור השתרשות והתפתחותה של תנועתנו, ה"ניצוץ" שהופיע בפעם ראשונה בימי המשטר הסובייטי בליטא בתור בטאון תנועת נוער עברית במחתרת, לוות את תנועתנו בכל שלבי התפתחותה. גם בגיטו הוא המשיך לשמש כלי בטוי לתנועת הנוער העברית ולא עזב אותה אפילו במחנות ההסגר בפנים גרמניה הנצית, ורק אחרי מסרת מהפכנית כזאת במשך של ארבע שנים הוא הפך עתה לבט-און התנועה הציונית המאוחדת בקרב שארית הפליטה בגרמניה וביחד עם זה גם לבטאון הנוער החלוצי המאוחד.

ורבות היו ההתלבטויות שהתלבטנו במשך 5 שנות חרום אחרונות אלו, גדולים היו הקשיים של המשכת העבודה הציונית בכל תנאי ובכל מקום. אך בכל עת צרה ובכל רגע של חכרעה מצאו חברינו ב"ניצוץ" לא רק מורה דרך ומלבב, אלא את אותו הכח, המאוחד את כולם בעבודתם הציונית המשותפת. קשים היו תנאי-העבודה במחתרת הסובייטית; שבעתים קשתה העבודה במחתרת הגיטו תחת עול הכבוש הגרמני, ועל אחת כמה וכמה במחנות-ההסגר. אך אף פעם לא אמרנו גואש; תמיד שמרנו על הגחלת, לבל תדעך, על השלשלת לבל תפסק. תדירותו של ה"ניצוץ" סמלה את תדירות העבודה הציונית בכל מקום ובכל שעה על אף הכל ולמרות הכל. מסמלת היא גם את השמירה הקנאת על יסו-דות התרבות העברית והשפה העברית וכל הקשור במהפכה היהודית הגדולה.

במשך חמש שנות קיומו ה"ניצוץ" היה לז'אנר צורה ופושט צורה. מהגליון המעטת בימי הרוסים הוא הפך לירחון המחתרת של הגיטו הליטאי, שהיה עובר ממחנה למחנה. ותדירות זו עמדה לו גם במחנות ההסגר בגרמניה הנצית. אולי היה ה"ניצוץ" העתון היהודי היחיד, שהופיע בכלל במחתרת של מחנות ההסגר בפנים מצודת-הרשע, ועתה, אחרי השחרור, זה כבר חפצנו להפיץ את ה"ניצוץ" ולהפכו לרשות-הרבים. אך רק עתה חצי שנה אחרי השחרור השגנו את אותם האמצעים, שאפשרו לנו להוציא בדפוס.

ותפקיד בטאוננו זה להבא לא רק לאחד את חברי תנועתנו ותנועת הנוער החלוצי המאוחד; לא רק ללכד מסביבו את הקורא העברי, עליו לשמש גם שופר שיתקע לכל שארית הפליטה וגם מעבר לים — לאחינו ביישוב. במאוננו זה לא רק בטאון החיות החלוצית האחדה בקרב תפוצות גרמניה; הוא צריך להתדיר בהכרת איחוד כל הכחות החלוציים היוצ-רים את כל שארית הפליטה באשר היא ולרבות את אחינו בארץ-ישראל.

ובאן, ווצג ציון גם לכל החברים שהשתתפו בעבודת

במאבק

ה'תרס"ט

ולא להגם החליטה מועצת יהודי בווריה המשוחררים החליטה: לא לתרשות להעביר לאנגליה את יתומיה ולד"ש ראל המעטים שנשארו לפליטה מחרב הנצים והפוליטיקה הגבוהה של הארצות הדמוקרטיות. אין לעם העברי, אין אפי' לו לתינוקות כל אימון בעם המתנקש בחיי האומה העברית. העם העברי נכנס במאבק וילחם עד הנצחון. שנות הסבל, המות שרחין תמיד לעינינו, אבדן כל היקר לנו חשל את כוחנו בתאי- הגנים ובאש תנוריה-השרפה. כוהנו זה גדל פלים ע"י האכזבה המרה, שהתאכזבונו בעולם הדמוקרטי, בתנועות הנושאות רעיונות השוויון והצדק.

בשני לנובמבר בשנת 1918 נתן לנו העם האנגלי שטר חוב. הממשלה הבריטית הבטיחה לנו את הקמת הבית הלאומי וכל אומות העולם אשרו הבטחה זו, אשרו ולא קימו. העם הבריטי לא פרע את חובו והערכים — כל העולם התרבותי לא דאגו לבצוע הבטחתם. והעולם התרבותי, בזה שלא פרע את שטר התחיבותו, פשט את הרגל ואין לו בו יותר אימון. ויום שני לנובמבר יהיה לנו בכן ליום יובל ומ' האה, כשם שהנצים הפכו את הגינו לאבל ושמתנו ליוגן, כך העם הבריטי ויתר אומות העולם הדמוקרטי והמתקדם הופכים השנה את הן השני לנובמבר ליום צום ותוגה, יוד' עים אנו, שהעולם הדמוקרטי הסר מצפון בעולם זה נגדו נלחמו ואם נרמנה הנצית אבדה את יחדות אירופה במשך ששת שנות המלחמה, העולם הדמוקרטי והמתקדם מאבד את שארית-הפליטה כיום, אחרי הביאס את השלום. ולכן לא נפנה אל מצפוננו של עולם זה ולא נשתדל להעיר את מוסר-כליותיו. אנן, שעמים אלו שאפו במשך כל שנות המלחמה לשלום ומנוחה, מנוחה זו ושלום זה לא יט' צאו כל זמן שלא נמצא בית, כל זמן שלא יפתחו שערי הארץ בשביל עמנו האומלל, כל זמן שלא תקום המדינה העברית. הכח הבריטי המזוין קרא לנו למלחמה ואנו נעמד במערכה. בכח נענה על כה, בכח יאושנו ועזוואת מליוני קדושינו, עוללינו שנטבחו לפני ראותם היים, בכח זה נדרוך את מנוחת העמים הצמאים לשלום, בכח זה נעמד במערכה והנצחון אתנו. כי מלחמת קדש לנו כעת, מלחמת אומה מאוחדת על האמת והיושר, וסוף הנצחון לבוא.

דם עברי נשפך על אדמת המולדת הכסופה. דם עברי טהור צועק חמס נגד העול הגדול, שלא היה כמוהו בתולדות תנו, תולדות עם שהפקר לכל כה ברומלי, רעיון נפסד וערי צות- אדם. אלפי אחינו שנמלטו מחרב ההשמדה, טרופה היים, מיואשים, ללא-בית ומשפחה, עולים אל שערי המולדת לחקים את חורבות הייתה השבורים, עולים לעשות מאמץ אחרון בחייהם להבטיח לעמם עתיד, למנוע אסונות לאומיים כאלה בעתיד לדורות הבאים. והנה בנבולות המולדת, חלומם היחידי, קרן-אור, היחידה שהאירה להם בששת שנות השעבוד והמלחמה לחרות, לאור חזיון השערים הפתוחים ביום שחרור העולם נתקלו בחבריהם למלחמה בכוח בריטי מזוין, אתו יחד שכס נלחמו, חרפו נפיש למות, במלחמת שחרור האנושיות. ודם יהודי שוב נשפך.

אנו הכואבים כל כך את כאב העולם, אנו הנושאים על גבנו כפוף — התלאות, עיפי מות, אנו שוב במערכה. השלטון הבריטי, שלטון המיוצג ע"י נציגי מפלגת-העבודה, המפלגה הנושאת בחבה רעיונות נעלים של שוויון, יושר וצדק, שלטון זה אחראי לדמנו הנשפך. הממשלה הבריטית הקודמת לא עזרה לנו במקצת בשנים איומות אלו, בשעה שדמם של מליון ומהצה היונקים נחנקו ע"י שדי האם, תינוקות של בית רבן, תלמידו בתי-ספר.

והיה במקום הגשת עזרה עבור ילדינו האומללים מסר הפרלמנט הבריטי כבוד אחרון לדמם הנשפך ע"י קימת וע' מידת דום. בשעה שדם תינוקות, עוללים קדושים נשפך עור לנו העם האנגלי, עם הדמוקרטיות הקלסית, בשתיקה. אם לא עזרו לנו כל השנים, אולי עשו להם חשבון הנפש באותם רגעי דומיה?

מאורעות אחרונים עונים על שאלה זו. הפוליטיקה הבריטית ביחס למפעלנו הלאומי הפריעה ועשתה את המאמצים הרבים שלנו לאל. לו היה יחס הממשלה האנגלית חיובי למפעלנו בארץ, לו לא הפריעה לעליה, כי אז היו קר' בנותינו קמים בהרבה, כי אז לא היינו מכבים כיום מליון והצי תינוקות, ילדי-ישראל.

העם האנגלי אישם באסוננו הלאומי והעם האנגלי ממשיך להשמידנו ע"י נעילת שערי החיים, שערי מולדתנו היחידה.

כן צ"ל

אחדות חלוצית או אחדות שמאל

של כל שארית הפליטה הבקיעה את מחיצות המעמדות ואפשרה לכוהות הפרודוקטיביים והיוצרים בקרב שארית הפליטה להתלכד להטיבה חלוצית מאוחדת, הדוגלת בכסום החיים החדשים של התנועות על יסודות איקונומיים בריאים, כגון, עבודה עצמית, שיתוף, עזרה הדדית ושיווי-זכויות, והמדינישה בחינוך הנוצר את הכיוון החלוצי.

ואופן כזה נוצר בקרב שארית הפליטה של ניצול מחנות גרמניה חלוץ אחד לא מתוך התפתחות מיכנית, אלא בתור תהליך אורגני. ותנועות חלוציות אחדות, כגון זו, נוצרו גם בצרפת ובעוד מקומות, שהנוצר העברי החלוצי היה מלוכד בתנועות ההתנגדות הלאומיות השונות. בא משבר בתפילות המעמדות בקרב שרידי הגולה: כבר בכור-האש ובתי-הגנים נתמוזמו הבדלים אלה, לא שאלו לתבנית המקצועית של ההולכים למות, ועתה, כתם השואה, יצאו כולם שווים. באפן מקביל להתפתחות זו נכרה גם בארץ תגובה לתה-פלגות המיכנית של תנועת-החלוץ. החלוץ האחד, החלוץ של תרומפלדור, אותו רעיון נשגב, שאליו שאפו גם בארץ ושמ-חסורו היה נכר במשך עשר השנים האחרונות, שנות ירידת תנועת הנוצר הא"י, נעשה שוב אקטואלי. נושאת הרעיון של יצירת החלוץ אחד בגולה היתה מפלגת פועלי א"י, שהגשימה את הדבר הזה אחרי מלחמה רבה בוועידת ההסתדרות נגד האופוזיציה התקיפה של "השומר הצעיר". האחרונים עמדו על חידוש החלוץ התנועתי המפלג שלפני המלחמה מתוך שקידה יתרה על ערכים שהיו לפנים. המשיהו שקרה עדין לא עצר כוח להביא לידי משבר ידוע בהתבדלות היהירה,

הן בארץ הן בגולה נעשו במשך השנים האחרונות — שנות החורם האיומות ביותר בדברי ימי — עמנו — כמה נסיונות לקראת יצירת חלוצית מאוחדת. וביחד עם זה נעשו ביטתי המערכות נסיונות לקראת כיוון אחר, נסיונות ליצירת אחדות-שמאל מודעת ומפורשת.

בראשונה: לשאלת החלוץ האחד. התנועה החלוצית ברו-סיה, שנוסדה על ידי תרומפלדור ב-1918, היתה ביסודה אחידה. רק אחר-כך, במשך התפתחות הסתדרות העובדים הארצי-ישראלית, נתפלג החלוץ האחד לחלוץ תנועתי, היינו החלוץ של "הליגה למען א"י העובדת" היה בנוי על יסודות קואורדינטיביים. הקשר עם החלוץ הכלל-הציוני ובח"ד הלך ורפה במשך ההתפתחות אחרי הקטסטרופה הענקית, שהת-חוללה על אומתנו ושגולה מאתנו את מיטב בנינו ובנותינו, הל שניי מהלט בתנועת החלוץ. שיתוף-הפעולה החלוצי במחתרת הסובייטית ובמחתרת ההנגה של שנות השמד האת-רונות והגורל המשותף לכדו את שרידי התנועות החלוציות לשעבר להטיבה בת גורל אחד. החלוצים, שנלחמו שכם-אחד במלחמת הפרטיזנים, בערות ובבצות אירופה המזרחית, שיהד דמנו בבונקרים של הניטאות, ושיחד וזקקו בכורי האש של אושביץ וטרבלינקה; אותם השרידים, שנצלו ממחנות-ההסגר ומתא-הגנים בפנימה של גרמניה הנצית-נוכח, שרק איחוד כל הכוחות היוצרים יוכל לשמש תנאי ראשון לתחשת חיפול הגלות והגשמת המדינה העברית בתור פתרון פוליטי יחיד ומידי של שאלת היהודים והיהודית. הפאופריציה המחלבת

ההתפלה כנשק של היאבקות מדינית.

"הלבן", ואפילו עשו האנגלים דבר גרוע מזה ("הספר הלבן") השאיר בידינו לפחות את הנשק להילחם בו. כן נכון הוא, שיחסנו הפנימי ל"ספר הלבן" והובת מלחמתנו בו לא היו צריכים להיות מושפעים מהעבודה שאנגליה נלחמה בהיטלר. אבל אם הדבר נכון מבחינת מדיניות-מוסרית, לא יכול היה להיות נכון מבחינה מדינית-מעשית, ברור, שכל זמן שקיים "הספר הלבן" וכיון שהוא קיים, לא נתן לנו להילחם נגד היטלר כפי שרצינו וכפי שיכולנו להילחם. כן ברור שזולא "הספר הלבן" היתה לנו חטיבה יהודית לוחמת, ואולי הרבה יותר מזה, עוד מראשית המלחמה. מאידך-גיסא—כיון שהיתה מלחמה, והדרכים היו משובשות בחיילות של אויבים ובעלי-ברית וכל הימים בחזקת סכנה—אי-אפשר היה לארגן את ההעפלה כראוי. מלחמה זו היתה תופעה טוטלית מקפת, וארץ-ישראל עמדה במרכזה: אי-אפשר היה, איפוא, להלחם נגד "הספר הלבן" כאילו אינה קיימת.

לפני המלחמה עלו לארץ-ישראל כ-70,000 יהודים בדרכי-העפלה. וברור כי לזלא 70,000 אלה היינו נמצאים עתה במצב הרבה יותר חמור משהיינו היום, וערכם הפוליטי של המעפילים איננו מצטמצם במשקלם המספרי. הממשלה הבריטית היא ממשלה דימוקרטית, תלויה בדעת הציבור, ואינה יכולה להשתמש בכל האמצעים להגנת כל סוגי מדיניות, והיא לא השתמשה, איפוא, נגד ההעפלה אלא באמצעים מוסוימים. וכיון שביכולתנו ההעפלה היתה שאלת חיים ומוות ואילו בשביל האימפריה הבריטית ענין צדדי של מדיניות מורחנית, וצאנו איתנו וידנו על העליונה. מה שנפסק עם פרוץ המלחמה ובעקבותיה, עלינו להמשיך עם תום המלחמה—ביתר העזה ובמדיים גדולים יותר, ומתוך נכונות למתיחות יותר גדולה בעולם היהודי ובעולם האנושי כולו.

ועוד הערה למשמעותו המדינית של מאבק-העליות. קיימים, כידוע תילוקי-דעות, כמה יהודים יכולים וצריכים להיכנס לארץ-ישראל. ממעיימים מסוגו של ד"ר מנחם אומרים: 500,000 יהודים, ועל זה, כידוע, אפשר להתווכח. אבל נקודת-המפתח בגורלה המדינית של הארץ תבוא הרבה יותר מוקדם. בארץ זו יש עתה כ-600,000 יהודים, כ-900,000 ערבים מוסלמים, וכ-150,000 ערבים נוצרים. אם יכנסו לארץ הזאת עוד כשלוש מאות אלף יהודים—עדיון הציונות לא הוקמה והמלאכה העיקרית עוד לפנינו—אולם ענינה המדינית של הארץ הוכרע. לפני שנתהוה כאן רוב במובן הכמותי—נחת כבר רב במובן האיכותי והמדינית.

אנו נכנסים לתקופה ציונית חדשה, שהתחדל בינה לבין התקופה שבין שתי המלחמות גדול יותר מאשר בין זו לאחרונה לבין תקופת הווב-ציון ותמשיך הארץ-ישראל, יש אמצעים שאיננו יכולים להשתמש בהם יותר, וכן יש אמצעים שקודם היו ממורגה שניה ועכשיו הופכים להאמצעים בה"א הידיעה. המכשיר העיקרי של היאבקותנו הפוליטית—ואני מבליט את המלה "פוליטית", כי יש בכך משום חידוש ותוספת-הרגשה — זו המושכת העליה בכל עת, בכל תנאי ובכל דרך. במידה שאפשר לצמצם את ההיאבקות הציונית הקרובה לנקודה אחת, הרי ההעפלה כמכשיר פוליטי, היא הנקודה! עליה זו לא בלבד שתביא אלפים ורובבות — ואיננו יודעים מראש כמה רובבות — אלא תעורר תשומת-לבו של העולם, שההיאבקות הציונית לא נסתיימה עלידי מסירת תוכרים וחברות, פסקה להיות ענין של נציגים מעטים הופכת לענינו של העם כולו. בלי מאבק זה הגני מוסקס מאור אם יבוא שינוי מכריע במצבנו. יש אומרים, שמצב היהודים בגולה לאחר היטלר, התנוונותם הגופנית והרוחנית, ישימשו נימוק חשוב כדי להתיר עליה גדולה לארץ-ישראל. יתכן, אבל אם השמות היהודים לא שימשה נימוק מספיק כדי להתיר עלייתם, התישמש התנוונותם נימוק מכריע?

מובן, כולנו מעונינים שבארץ-ישראל יהיה שקט. לשם עבודתנו ההתיישבותית דרוש שקט זה. אי-שקט מפרע לפעם לה משקית מוסדרת. כן זקוקים אנו לזרימת הון לאומי ופרטי, ויתכן שיש הון פרטי העלול להיבהל מוועועים כלשהם. אבל השקט אינו בשביל תנועתנו, בשנים הקרובות, בבחינת הצו העליון. יש צו שהוא עליון אפילו משקט בארץ-ישראל — וזו עליה בכל תנאי, בכל מחיר וללא-הפסק. בין שייגיעו היהודים לארץ-ישראל כחפשים לכל דבר, בין שיעלו וישמו במחנות-מעצרי ואפילו ייעשה הנסיון להחזירם בכוח מהופי ארץ-ישראל — כל יהודי הנלחם על כניסה לארץ, ואנו מסייעים לו במלחמתו, הריהו פותח את שעריה, כעבור זמן, לעשרה יהודים נוספים.

החבר ד. בן-גוריון, שהגני תמים-דעה אתו בדעותיו הציוניות, אמר בראשית המלחמה, שאנו חייבים להילחם ב"ספר-הלבן" כאילו אין מלחמה בהיטלר, ואנו צריכים להילחם בהיטלר כאילו איננו קיים, "הספר הלבן". במובן ידוע אמרה זו היא נכונה. אכן, מבחינה מוסרית חייבים היינו להילחם בהיטלר כאילו איננו קיים, "ספר-הלבן", בלי כל קשר ל"ספר-

ד מ ע ה

(שיר שנכתב ע"י אחד מהבחינו במחלקת בוידה הנצית)

התפצלו נצוצות משטמה בקרבי
וישבון בנפשי העום —

תצהל נשמתו ותמריא למרומים
ויהל בקרבי האור —

על מוקד החיים או אישמה לבן
ימסו נלדי הקרח הכפור —
אצא למרחב ולנפשי הפצועה
יבא בצרי הדרור.

מאז לא ידעתי מנוחה ושלוח
נשרפתי בלהבות איבה — קנאה
לפלי רמים ודמעות.
הוצתה בקרבי השנאה —

סערה ורעם, ברק וועם
מהם השנאה הנקם נוון —
וכשתקוה ואור יתמונו בדמעה
או יקום, יהיה החזון —

וישתלחב דמי עז וגמרן —
בעורקי בגבורה ועוזו התפעם.
הוצק לזרועי ותהפך עשת
ויצלול בדמי הנקם —

יציפו נפשי — הפדות והדרור,
ילבינו עולמות — והרורים ורנה —
מעני תול דמעי שצורפה
בדם לבבי — והיתה לפנינה!

אוי — בתצחוקי תפרח על פני
בחלאת החורים בתוך הנקבה —
בקרן משמש — מרנינה, עליזה
תרד לנפשי התקוה —

דוד וולפה

מתנהגסני קופרינדיבא 12.4.1945

ותחם לרוחי ורפא לבשרי
אכול נעים, פנעים וקור —

לא מרגלית, לא נטף פנינה —
מלבי לעיני דמעת דם נגדה;
אדמו עולמות בגווי ארגמן
ותצף — נפשי הסערה —

ואשך את בשרי, ואחרק את שני,
ואקפץ כף-ידי לאגרוף — ואנהם,
שאז אדירים התפרו מגרני
ויתנפץ בקרבי הרעם —
ויתגלגל בכח אבירים ויחוק,
ואדיר — לרבא הדם התפרק,
ויגע בשולי נשמת — ותלחט,
ויאור באפסי הכרק —

ותנה מים טבולת דמעי
השקיעה — ולילי מה עגם, —

חמש שנים "לניצוץ" - חמש שנים לתנו

חמש שנים "לניצוץ" - חמש שנים לתנועת האיחוד במחתרת ליטא

חדש וחברה חדשה ולשם כך כבר בנינו—השלטת משמעת מהפכנית, התאמת חיי הפרט לפרויקט התנועתי. כל אלה הצויים התגשמו בראשונה בקרב חינוך הנוער, שאילו נספח גם הולך גדול של הנוער הבלתי-מפלגתי של עד המחתרת. ואם התנועה דרך כלל לא יכלה להשיג את כל הפצה בעבור דתה הפוליטית במחתרת, הרי הנוער הנשים אותו בחינוך, בהכינו קדר חלוצי אחד לקראת השעה המכריעה המתעתדת.

אותו תהליך אורגני של איחוד כל הכחות היוצרים, שהתחיל עוד בימי הרוסים בנסיון של "ארגון ברית ציון" (א. ב. צ.) לא נפסק אפילו במחנות ההסגר בפנים גרמניה הצויות, ואם גם אי-אפשר היה להמשיך פה את העבודה המסופקת במחנות ובניטאות של ליטא (מחוץ לוולנה), בכל זאת ראו גם כאן באי-כח התנועה המשוורשת יחד עם שארית-הפליטה הליטאית את הדרך בהמשכת העבודה בכל צורה שתהיה. ובתנאים הנורעים ביותר התנהלו בקרב שאריות הפליטה הליטאית במחנות ההסגר בבווריה הנצית, מצודת טומאט התורה הנועית ותעמולת השמר, עבודה פוליטית-אי-דיאלוגית. תלויים מהמציאות הארצי-ישראלית ומתעולם היתודי, לא חדלו להעסיקם בעיות התנועה והמדיניות שלנו. ובמחתרת דאכו וז נעשה צו האיחוד רשות כל התנועה הציונית; לאור כור-האש ותאי-הגזים של אושביץ וטרבלינקה נתמזמו ההבדלים הנסיון של איחוד, שנעשה בימי הסובייטים ובנינו נישא פרי, הפך ל,התאחדות הנוער העברי" ואיחד מסביבו את כל עדת הגורל הציונית, שנתלכדה תחת השפעת החויה והאחריות המוסרית המשותפת.

ומתוך כך מובנת גם תנועת האיחוד בכלל ואיחוד הנוער החלוצי בפרט שקמה בבווריה אחרי תם המלחמה. מתוך כך מתברר יסוד התהוותה האורגני במשך חמש שנים כלפי קואורדינציה ותתמנות מיוכנת במקומות אחרים. מתוך כך נוצרה ההסתדרות הציונית האחידה של שאריות הפליטה בגרמניה, תנועת "נוער חלוצי מאוחד" ומתוך כך שאיפתנו להגביר את אחדות-העבודה בקרב שאריות הפליטה ליצור חזית חלוצית מאוחדת.

עברי

לוי שליטן.

מספר 2 ומספר 18.

לקטים מיומן שרוד-לוצר תנועת המחתרת בנינו שבלי.

כ' תמוז ה'תש"ד. במסתרים במחתרת, חבר כותב ש-
רות אלה, פרק זכרונות של יסוד, "מסדה" — תנועת ההגנה
בנינו שבלי: למחרת ישבנו מסוגרים בגנרית וסדרנו את
העתון שהכתיר בשם התנועה (כפי שנועד לי, נמצא עכשו

מועד זה שבו מלאות חמש שנים להיפעתו הראשונה של "הניצוץ" בשיר עם הולדת תנועת האיחוד במחתרת בקרב הנוער העברי של הקיבוץ הליטאי בימי השלטון הסובייטי. הולדת הבטאון העצמי של תנועת נער חדשה שהתח-
לה לפעל במחתרת הסובייטית אחרי כשלון הציונית הליגלית ואחרי הסגרים של הארגונים הרשמיים ברחוב הציוני, שמשם תאריך הסטורי עבור התפתחות תנועת איחוד הנוער העברי. ואם גם אותם נסיונות הראשונים לאחד את הנער על בסיס שמירת הערכים התרבותיים-לאומיים שלנו לא הספיקו להכות שרשים עמוקים, הרי בכל זאת נעשה, כבר הנסיון הראשון להביא לידי שנוי ערכין בנער הנמצא בגולה המזרח-אירופי-אית. היתה זו תנובה ראשונה נגד הדיפרנציאציה המופרדת ששלטה ברחוב הציוני ושהחלישה את כחותיה של התנועה וגרמה בהתגברות הנער הקומונאי. יחד עם זה השיבה הת-
נועה במחתרת חלק מהרומנטיקה, שעליה גידלה תנועת הנער; הינה בוח מעין טהאה נגד המיכניזציה של הציונות בגולה ובגד הפכת התנועה לתהליך טכני של משרדי-העליה וכו'. אמנם לא כל ההתלבטויות הראשונות היו מודלחות ולעתים שלט גם ערוב תחומין ידוע; אך בכל זאת כבר נעשה צעד ראשון במהפכה פנימית זו. ואף על פי שהמצע האידיאולוגי בראשית הפעולה עוד לא היה ברור, בכל זאת הרצון להת-
ארגן יחד כדי להמשיך בדרך המשותפת התגבר, והתנועה הפכה לתנועה על אף הכל ולמרות הכל...

ונשואה מתוך אותה אינרציה ואותה עקשנות מהפכנית של תנועה שנוולדה בימי המשמר הסובייטי היא לא הפסיקה את דרכה גם בהשתער על הקיבוץ הליטאי השמר הנצי. ובזמנים הראשונים של השחיתות ודיפורטציות, בסתיו ובחורף הראשון, כשאף אחת מהתנועות ששררו בימי הרוסים, לא עצרה עז וכת להמשיך בעבודתה, היתה תנועת הנוער המאוחד היחידה שנהלה בקביעות את עבודתה וארגנה את חברים בעבודתם הציונית ובעבודת הצלת חייהם המעשית. וכך אחרי הטבת תנאי החיים של שאריות הפליטה בתחום-המיושב קמו גם יתר התנועות לתחייה, שפעלו אחר-כך בקואורדינציה אמיצה עם תנועת הנוער המאוחד הן בפעולה הפוליטית הן במפעלה-ההגנה.

במשך שנות הפעולה בנינו התבררו כמה צווים אי-דיאלוגיים ראשונים של התנועה: התביעה הראשונית לאיחוד כל הכחות ציוניות לאור הקטסטרופה מתוך שלילת הדיו-
רנציאציה והמיכניזציה שהיוקן לתנועה והפריעו בעד החישה בנין המולדת בארץ ישראל היינו מהפכה פוליטית; מהפכה סוציאלית בהכרה בהתחדשות האומה על יסודות העבודה העצמית והתעשיבות העובדת ותחתיה סוציאלית בכל מיבניה; מהפכה רוחנית בציונות — השבת התכן שנתרוקן, הפכת הציונות לתורת חיים חדשה; שאיפה לקראת מיפוס של אדם

החלטות כלליות

1. ההסתדרות הציונית האחידה בגרמניה הנה בעלת מבנה ופרוצדור מיוחד במסגרתה של "ההסתדרות הציונית העולמית". ייחודה זה נובע ממצבה המיוחד של יהדות גרמניה בימים אלה שדיא קבוצין גלויות שונות, מארצות מזרח אירופה ומערבה, מורכב מרכבות יהודים אשר הגיעו לאדמת גרמניה דרך מהות הרבוב הנצים, ופליטי חרב שנקלטו הנה, אחד מעיר ושנים ממספחה, שאיבדו יחד עם משפחותיהם את מעמדם הנורמלי והפכו להמון מחוסר כל, מחוסר בית ומעמד בעצם: מעמד שלם של מחוסרי-כל.

2. מעמד זה של שאריות הפליטה הדור הכרה ציונית ראשונית, שנתחלשה בשנות הסבל האיומות, תחל מהמחתרת והניטאות דרך מלחמת הפרטיזנים ולוחמי הניטאות, דרך מחנות הרכוז והמות, והפכה לנחמתם היחידה ותקות חייהם האחת.

החלטות המועצה הראשונה של ההסתדרות הציונית

(שהתקיימה ב-24/X/45 23 בפרנקפורט)

3. מעמד זה של שאריות הפליטה רואה את גרמניה, כהמשכו של מחנה-הסגר ואת חיינו כאן הוא רואה כתחנת מעבר בדרך האחת אשר לפנינו, היא הדרך לעליה וחיי עמל ויצירה בארץ ישראל.
4. "ההסתדרות הציונית האחידה של שאריות הפליטה בגרמניה" רואה את עצמה בעתיד בתוך מחנה העבודה בארץ ורואה את תפקידה ההיסטורי:
- (א) באימוץ וחזוק הכוחות הבונים בארץ, הנלחמים בתקופה היסטורית מכריעה זו לעמנו על פתרון דריקלי ושאלת היהודים על ידי הקמת מדינה עברית לאלתר.
- (ב) בהרמת נס האחדות ביישוב למען מלחמת העם לעתידו.
- (ג) בלכוד הכוחות החלוציים בארץ על ידי הקמת אחדות מקצועית ופוליטית של העובדים בא"י ואחדות כל

לתנועת האיחוד במחתרת הליטאית

הומר זה ביינו"א). קראתי את המאמר לשלשת החברים שהעתיקו אותו. האחד משלשת אלה היה ידוע המספר 18. מספר 2 קרא אותי הצדה ואמר: אני חושב, שמוקדם עדין לכתב הסתוריה. אחדים מאתנו בטח ישארו בחיים ואז נכתב. עדין נמצאים אנו בקרבת זמן ומקום יותר מדי גדולים למאורעות, וקשה היום להעריך אותם".

דעתי היתה אחרת. מעולם לא האמנתי, שנשארו בחיים, המות של אלפי אנשים, שנכטפו בדמי חייהם, עמד לנגדי ולא האמנתי בזה. הנגף של מאזאוועצקי חבר התנועה שעלה לחילת בגאון ובזעזוע עדין התגורר מול עיני, בהיותו תלוי רחפה עדין בת צחוקו על שפתיו. אני הייתי בטוח שאנו הגנו המועמדים העתידים... לכן שומה עלינו לצרף להסתוריה שלנו, את תולדותיה של "מסדה", שאנו ידענוה כראוי. ותשאר נא תעודה זו לדורות הבאים אחרינו.

המאמין בחיים, מספר 2, איננו, לדאבונו הגדול, כיום בינינו, אך לחיי ולמפעלי מוכרה אני להקים מצבה—ואולי צדק באמרו, שהמרחק קטן יותר מדי, שנוכל להעריך את הכל.

—בלילה סתו נפגשנו, הרבה דברנו. היונו את דעותינו. ומאז לא נפרדנו יותר אפילו ליום אחד.

מאחורי המספר הפשוט 2 הסתתר חבר בן 23 שנים ישראל וייץ, סטודנט ממתכון האינקוויזי של האונברסיטה בוילנה. איננו זוכר היום את הכינוי בו היה חותם על מאמרים העמוקים בדבר התנגות. בעדינו הוא היה מספר 2. בן-אדם צעיר זה, בעל תלתלים, שהוסיפו למצחו הגבוה מראה משורר, לא היה משורר כלל וכלל. היה אדם המעמיק חשב ואיש המעשה. בסבלנות רבה היה מקשיב לדברי חבריו. בעלית הגג שלו היתה כותבת ידו ההורית על הניר הרונגליפים, שרק הוא לבדו ידע לקרא אותם ואח"כ היה מברר זאת לכל אחד. פניו המארכים היו תמיד מעוננים ורק לעתים רחוקות למאד היתה בת צחוק נראית עליהם. הוא היה עובד קשה מעלות השחר עד שעה מאוחרת בלילה—כיום היה עובד את עבודת הבורסקאי הקשה בבית החרשת. אבל זה לא הפריע בעדו שאחרי יום עבודה קשה יתנים לעבודה עוד יותר קשה בחיות, "מסדה". בכל מקום הייתי פוגש את ישראל. לא היתה אספה בלעדינו, כאן כחבר המטה הראשי וכאן כחבר מרכז המטות, בקבוצות-כחבר פשוט מספר 2. והוא, המוכיח הראשי של התנועה. באספה היה נותן את באוריו ומנתה כל פקודה. איננו זוכר אותו כועס. אבל כשהיה בא לידי כעס, הרי זה היה גואש מרמז וכאבו.

שלג עכור ירד בחוץ. בנינו שלט המות-מנפת האם-כרת. האנשים נמנעו בשל זה לבקר זה את זה, כי נהרגו. האבעבועות הקטנות והלבנות היו מופיעות בקלילה בגרון, ובעלות השחר כבר היו החובשים רצים עם אלונקותיהם אל בית החולה. ישראל לא ידע, מה זאת אומרת זהירות. ימים

אחדים אחרי זה מוכרחים היינו להוציא דרך חלון ביתנו, כי דלת חדרו היתה צרה מדי, שנוכל להעביר דרכה את [האלו] נקה. ידי רעדו ולבי פעם. ישראל, ישראל, דוככו שפתותינו לשמיכה, שכסתה אותו עד ראשו. והוא חיד, השתדל לדבר, אך לא הצליח. זו היתה פעם ראשונה, ישראליו חלד אונים ומחיר.

אחרי זה כתב לי במכתבו ששלח אלו מביט החולום: "צחקנו, באוה אפן טפשי מצא המות את קנו בי. נפל בגורלי למות בשטות זו". אבל גם בשכבו על ערשו חולה אנוש לא הפסיק לעבוד. בהיותו סגור בחדר ההבדלה עם הכתובת האדומה, "הכניסה אסורה", דפק לבבו בקצב לב חבריו שבוהין. על פתקאות צרות שרופא אחד היה מעביר לידו, היינו מודעים לו על מצב הענינים, והוא היה תמיד עונה לנו בהערותיו פעם, אחרי שהחלים כבר, מילנו בחצר בית החולים, שהיתה גם חצר בית-הקברות. פתאום פנה אלי: היום שלחתי פתקה אל דבורה שרולוביץ, שתהיה כאן ב 5 שעות. לרב היו הזמנות אלה לבוא לחצר בית הקברות, ששם היינו נפגשים תמיד, כי חצר זו היתה מוקפת חומה גבוהה ושם היית יכול להיות בטוח, שאנשי הגיטו והמיטרה לא ישגיחו בך. וגם חדר היה לנו בחצר זו, שהחבר י. העמיד לרשותנו ושם היו נפגשים חברי, "המטה".

היא באה ואמרה:—באתי ב 5 שעות—היא נגשה אלי: "בטח אתה הזמנתי הלום. רוצה אני להאמין, שמיניח אני במהו הענין", אמרה אלי מבלי שתתן לי להתחיל בדבור, "ובאמת למה אנו מצפים, בשעה שהמות על פתחנו ואין לנו מה להפסיד. וכי אין אנו יכולים למות בכבוד, אנו שהננו ציונים עדי המות."

אני שתקתי, והיא דברה בפסוקים קצרים ומקוטעים. וכפלא היה זה בעיני, מאין תוספת בנערה צעירה זו, בעלת השערות השחורות כזפת והגורה הגשימה, אנרגיה כה גדולה. ימים אחדים אחרי זה עברה ברחובות העיר, כשהיא לבושה בגדי אחות—רחמניה גרמנית.

בשעה מאוחרת בלילות היתה כותבת בכתב ידה המ: ציון את העתון "מסדה" ואת הכרזות אל הנוער ביש, "השכם", השם שהוצע ע"י כותב שורות אלה בשעת התיעוצות עם הסופר והמדריך אהרון פראנק ז"ל במעמדו של ח"ש, שם שנוצר מהסיסמא: "הבא להרנך, השכם להרגו".

לא מספר 2 ולא מספר 18 חפצו להפרד מאחיהם בשעת פינוי הגיטו והגרשו לגרמניה.

בין המון המספרים, החסרים לנו היום משורות חברינו, חסרים גם הם, שהיו מטייב חברינו. תשמשה שורות אלה צנועות ובלתי ממצות נר על קבריהם הנעלמים של חברינו הצעירים והיקרים!

תדרות הציונית האחידה של שארית הפליטה בגרמניה

ב-24/23 ספרקופרס ע"ג סייץ

יסודות ההגשמה החלוצית בהתישבות העובדת, (ד) בארגון שארית הפליטה על מנת להפכה לנושא מלחמת האיחוד על ידי יצירת תנועה מאורגנת, אשר תקים כלים וקבוצים למלחמת האיחוד בא"י עד יצירת האחדות הכללית. לשם כך מארגן המרכז, הנבחר בוועידת ההסתדרות הציונית האחידה של שארית הפליטה בגרמניה, והמהות את נציגותו כלפי מוסדות ההסתדרות הציונית העולמית — את חיי היהודים במחנות ובמקומות הישוב השונים, מדרוך את כל הפעולה הציונית במקומות אלה מארגן את היהודים לשם הכשרה, עליה, מנהל את מפעל ההכשרה לנוער החלוצי ומחנכו הנוער חלוצי אהיד לפי היסודות המקובלים ע"י ההסתדרות, מקיים פעולה תרבותית-הסברתית בתוך שארית הפליטה של יהדות אירופה המכונה את עצמה לחיי יצירה ועבודה בארץ ישראל ולמלחמה על אחדות מקסימלית בישוב

ובתנועת הפועלים בא"י. (6) בהתאם לחוקה שנתקבלה בוועידה המכוננת בלנ-דסברג ב-11.12/IX מדינישה המועצה את זיקת כל חבריה להסתדרות הציונית העולמית ומטילה על המרכז להעביר את מפעל השקל לשנה זו. (7) א) בתוספת למצע שנתקבל בוועידת היסוד בלנ-דסברג מיום 11.12/IX רואה המועצה את החנוך לקראת הסתדרות העובדים הכללית בא"י כאחד מהיסודות החינוכיים של תנועת, הנוער החלוצי המאוחד". (ב) הואיל, ותפועל החלוצי "הוא הסתדרות עובדים מוכרת על ידי ההסתדרות העובדים הכללית, אין המועצה שוללת את הכרת ערכה של ההסתדרות, תפועל המוחרח", אך קוראה את, תפועל המוחרח" בא"י לאיחוד עם כלל צבור הפועלים בהסתדרות עובדים אחת.

אחדות הלוצית או אחדות שמאל.

(המסך מקסדו ה-2)

כך מלחמתנו נגד התבדלותה של אחדות הלוצית, שמאלית, היאבקותנו עבור החלוצ האחד. ואולי יש לראות גם בשרשי התנגשותנו זו את ההיאבקות התדירות בין כחות האידיאליזמוס והמטריאליזמוס, את היאבקות הדימוקרטית והדיקטטורית...

אל לנו להפחית את ערך ההירות בשאיפתנו לקראת, השיוון; לא החבוט האידיאליזם העיקר בחיון סוציאליסטי. אלא האדם. ולא הנם אנו נתקלים פה מצד אחד באגואיזם מוס מעמדי ידוע, ההופך אחר-כך לאידיאולוגיה, מתוך התרוקנות הרוח והאמונה ביסודות המטריאליזמוס גרידא נובע גם חוסר האחריות עבור האומה ופתרונה הפוליטי של שאלת היהודים בהגשמת המדינה העברית. בדרך זו אפשר להגיע משלילת המדינה גם לשלילת העליה וכו'. ואל יעשו כל הצעדים של אותה, "חזית השמאל" אצלנו אך ורק מתוך הכנה למלחמה העולמית השלישית, שתכריע בין כחות "הקדמה" והקפיטליזמוס. מלחמה זו הוכיחה וגררה אחריה את נצחון התנועות הסוציאליסטיות במערבה ובמרכזה של אירופה. ויתכן, שמה שהביא תוך כדי שאיפה לשיוון לקפוז זכויותיו וחופשנו של הפרט, יעשה בארצות אלה בדרך ההתפתחות הדמוקרטית. מתוך כך אין עלינו עדין לקשר את גורלה של תנועת העבודה העברית בא"י עם כחות מסוימים של אחד הגורמים.

ומכל זה אנו גורסים: עצמאות רוחנית וחירות פנימית כתנאי קדם לכל פעולתנו ולרבות גם לקראת יצירת החלוצ האחד בתור נושא-דגלה של אחדות העבודה האמתית של שארית הפליטה! כי, "המלאכה רבה ורחבה ואנחנו נפרדים על החומה, רחוקים איש מאחיו, במקום אשר תשמעו את קול השופר שמה תקבצו אלינו".

בן-צבי.

לקראת הסימניון המרכזי

זהו פעם שניה אחרי צאתנו לחפש שאנו עורכים סימניון למדריכים, מושבת מנהלים; אולם הפעם הסימניון הוא מרכזי עבור כל שטחי "הכיבוש בגרמניה והחשי"ת תפוזת בגדולה מאשר בפעם הקודמת. הסימניון הראשון שזן, שנערך אחרי השחרור ב-27-29/VIII בלנדסברג בתור סימניון גלילי עבור בווריה, צין עדין את התקופה הראשונה של תנועת, "הנוער החלוצי המאוחד"; באותו זמן עדין היה צריך לפתור שאלות ארגוניות מהמעלה הראשונה ואם גם ההשתתפות מצד המדריכים היתה צנועה במדה ידועה, הרי על אף חוסר הכוחות הצליח הסימניון הראשון להעלות בזכרון החברים המדריכים בקרב תנועת הנוער כמה מושגים יסודיים ובאופן שכזה לאפשר את המשיכת העבודה ביתר הצלחה.

עתה, יחד עם פתיחת הסימניון המרכזי, אנו עומדים לפני התחלת תקופה שניה בהתפתחות התנועה: העמקת הרעיון וארגון פניני. ולשם כך הזמנו את ב"ב החי"ל, שיעזרו לנו בעבודת ההדרכה והגבוש האידיאולוגי של תנועתנו. המרצים הארצי-ישראליים, הקשורים עם המציאות של הק"ב בוצים, מושבי העובדים והעבודה בערים ובמושבות, ויכלו לעזור לנו בברור הבעיות הארצי-ישראליות המיוחדות ויקרבו אותנו למציאות של המולדת העברית. ואנו מלאי — תקוה שהברי הקיבוצים והקננים, שישתתפו בסימניון, באמת יהיו קדר חלוצי להגשמת רעיונותיו של נחם: יצירת חזית הלוצית אחידה בדרך בנין מולדתנו.

ע"י.

עצמאית רוחנית וחירות פנימית —

תנאי קדם לכל פעולתנו בשעת חרום זו.

שבה נהג, "הנוער הצעיר" מראשית בואו לארץ. ששה המלונים של הנשרפים באש כורי אושביץ וטרבלינקה לא הספיקו להביא לידי שינוי ערכין ידוע בשאלת הקמת הכח החלוצי של שארית הפליטה. ואף על פי שרב וועידת ההסתדרות הצעירה עבור יצירת חלוצ אחיד, לא פעלו כל השליחים, שיצאו בכל הכיוונים, לפי ההלטה זו ועשו את עבודתם למען הפילוג.

מה מקור תוהו-בואה ומאי הסבה הראשונית לאיחוד ולפילוג הכח החלוצי? התפיסה, הרואה את השגה העיקרי של תנועת העבודה כזה, שנעלה באופן מקסימלי את כחותיה של כל האומה, הנושאת את האחריות לא רק עבור מעמד הפועלים אלא גם עבור כל הישוב והמשמשת באופן כזה כה מגשים בתנועה הציונית וההורגת לקראת יצירת אחדות הפועלים בתור צעד ראשון ליצירת אחדות ישראל, הרואה את עמנו ביהודי והדוגלת באהבת-ישראל במקום מלחמת המעמדות, מהיבט את יצירת הכח החלוצי המאוחד בתור שרירי הגולה, הגותן את האפשרות להפוך את כל הניצולים להמחיה בעזרת, שישתפכו לבנין הארצי-ישראלי בתור כוח מניע ומאחד. מצד שני, גישת המפלגות הקיצוניות בהסתדרות מדגישה את מלחמת המעמדות, את היהירות המעמדית המיוחדת ואינן מבחינות את המיקודיות המיוחדת בתנועת התנועה החלוצית בישראל. יסודן הוא תרגום והקו ושלילת המקור היהודי המיוחד, שאין לפתור ולבאר לפי נוסחאות זרות. ובעיקר נכרת כאן השפעת אחת המעצמות; אך בעיה זו בתנועת העבודה הבין-לאומית באובה היא לא רק לנו...

יש וגדמה, שהתנועות, "המתקדמות" המתהירות כל-כך בנסוה ובהדגשת ערכי ה"קדמה", הופכות, במובן ידוע, לשמרניות. בשנוסחאם ישנה נוחה להן, יש לשמר עליה ואין להחליפה; כשנסגרת ישנה נעשית לצרה, תיכף ומיד נאבקים לפרץ אותה. הערכים הכלליים של אהבת העם, גאולת ישראל, תקומת העברית, עבודה עצמית והכשרה, הגנה, התישבות עובדת, שיתוף, עזרה הדדית, הסתדרות עובדים, אחדות העובדים וכו' טובים ויפים הם גם לפי דעתם; אך חסר ההווי הפרולטרי וצורת החיים הפרולטריים, כאלו היה העם העברי עם של פועלים עד עכשו וכאלו רק בנפועלים הגשימו את המהפכה.

לא המקור העיקרי אלא היעוד. גישה דוגמטית זו אל ניצולי המהפכה, הדגשת הויהם הפרולטרי של חלק החלוצי ידוע מביא לידי תוצאות גרועות מאד. נדחה הכח החלוצי הבלתי-מפלגתי, שאינו נופל בכלל מהחלוצ הפרולטרי. ובכלל החלוצי בתור מגשים אינו צריך תאריגואי. דוקא בקרב שארית הפליטה המקום לנהג בהיגון כללי ולא חלקי. ועל אחת כמה וכמה, שאי אפשר תיכף להגדיר אנשים, שבחלקם הגדול עדין דורשים טיפול אישי, לרבות גם הנוער. מבחינה ידועה קרובה בעיה זו לבעית היגון הנוער בגיל הרך בא"י. גם שם קמה כבר במישך השנים האחרונות תנועה נגד אותה הטיפה, "הגנוניסמית" של הילדים מחוסרי כל המושגים היסודיים, המובילים לקראת תנועת העבודה. ובאמת נתנה להאמר, "ילדים אין הם נולדים בתור קפיטליסטים או פרו-ליטריים. וכמו שהנוער — העבודה פתוחה עבור כל הנוער הא"י, כן היא פתוחה — גם עבור ניצולי המהפכה התוססים, העומדים לפני עלייתם ארצה ובנין הויהם החדשים בארץ-ישראל.

והולכת וגדלה היא ההאבקות: חלוצ אחיד או אחדות שמאל? בדרך, "חזית השמאל" לא רק שהופיעה בעת הבחירות לאספת-הנבחרים, אלא היא מבססת גם את אבן-הדף בקרב שרירי-החלוצ בכמה מתפוצות הגולה. ואותה יהירות מעמדית, שכבר הוכרנו לעיל, אותה תשומת לב מיוחדת להווי המיוחד של המעמד אינה משמשת צעד קדימה ביצירת אחדות האומה בשעת הכרעה זו, ברגעים אלה של גיוס כללי אלא העמקת הפירוד. מובן, אין אנו מאמינים ביהוד עם פועלי-א"י, אך הפצעים אנו באיחוד כולל של כל הכחות הקונסטרוקטיביים הבונים, איחוד מקורי של החלוצ-ציוני העברית. ומתוך כך התנגדותנו העצומה לסילוף מקור-ויתנו וחלולו של מושג החלוציות העברית הקדושה לנו, מתוך

הכשרה ועליה - דרכנו לגאולה

(דברים שנאמרו בהגותו הראשונה והשנייה בעיתון "העבודה" מפקד העליה)

"לכל עם בעולם יש ארץ ובשל זה הוא נמצא בביתו."

לכל איש בעולם יש מולדת שלו ובשל זה הוא נמצא בביתו.

רק לעם אחד בעולם אין מולדת ובכל מקום שיעמד ולכל מקום שיבא, משליכים אותו החוצה. ובאופן כזה עומדת לפני תמיד שאלת היהודים הנצחית.

העולם כה גדול, אך בשבילך הוא קטן. ארץ אחת עדין פנויה, אך אין אתה יכול להכנס לתוכה. עוד דלת אחת פתוחה, אך בשבילך היא סגורה. אין לך מקום בעולם, יהי די אתה..."

זמן רב לפני המלחמה היינו שרים שיר זה בגרמניה והשבת, שאחרי הקטסטרופה הענקית של המלחמה יעלה גם שיר זה יחד עם עוד המון חיוניות של העבר, אך לא כך היה הדבר. העולם נקט לעומתנו את אותה העמדה, שר-כש לא עוד לפני השמדת 6 מיליוני קרבנות. קרבן זה היה לשוא. היה זה אוצר בלתי מספיק לממלכות. צורך אנהנו משכחים שיר זה. עבר זמנו. יש לנו מולדת. יש לנו ארץ! יכולים אנו לשוב אליה. אנו פותחים את הדלת. כי אנו הקרבנות אנשינו, את הירקנים לנו, ולכן עלינו לפתור את שאלת היהודים. אנו נמצאים בתכנית העבודה של כל העם-היהודי העולה של הדיוט והאנונימי, אך אף אחת מאלה לא תקדיש אף שעה מיוחדת לפתרון בעיות החיים שלנו מתוך הבנת מציבתנו ושאלתנו המיוחדת.

ואם עומדים אנו כיום לעומתם, חברים, יכולים אנו להגיד לכם רק נחמה אחת: כל העם היהודי, הישוב בארץ והחטיבה הלוהטת שלנו ואחרון אחרון אנו בעצמנו נדע לכ-כש את דרכנו. בעת ובעונה אחת עומדים אחינו בארץ במאבק, ואפילו עם כלי זין ביד, כדי להראות לדורשי שלווה ולעוזרינו עד כמה קדושה והכרחית היא העליה החפ-שית לשארית הפליטה וגם לארץ.

תקוותה היחידה בנות הנימאות והקצמים היתה, שתתן לנו הזכות לחיים גורמלים ושקטים בארצנו. כבר עיפנו מרב גורמים וקווקים אנו לאדמה שתהיה שלנו, שבה נוכל לקבץ את כל חלומותינו ומאויינו. אלה מבינים אחינו בארץ ועושים הם את כל המאמצים, "שלא תשא זו אנדה..."

אברו לנו כל אחינו ואחותינו, כל הירקנים לנו. שנארו לנו רק אחינו ואחותינו בעלי הגורל המשותף שלנו. ולכן צריכים אנו עוד יותר לחשל את שורותינו, כדי למלא את החסר לנו אחרי הקטסטרופה האיומה באומתנו. ובחיי אחים אין אנכיות. כל אחד נותן את זה מה שהוא יכול וכל אחד לוקח מה שאחיו נותן לו ומה שנחוצ לו. ובאופן כזה, חברים, שומה עלינו חוב גדול. הישוב, שהשתתף במלחמה באופן אקטיווי במשך כל הזמן, עדין לא הניח את כלי זינו. ואנו, גמוכהים היינו להיות עד עכשו פסיביים, נעמד בעתיד מוכנים לקרב על ידו. כי צריכים אנו לדעת, שעם מגורו של הפשיזמוס אמנם נצחנו בחזית אחת, אך לנצחון השלום של העגנו. עומדים אנו עדין במאבק, כי לא רק לשם הצלת חיינו עמדנו בו, כי נהלנו אותו לשם סטביליזציה של חיי אומתנו. ובאופן כזה רוצה אני היום שוב הפעם לסמן באופן ברור את דרכנו ואת חובינו כלפי האומה.

אין לנו כעת זמן לפלוגים מפלגתיים, יכולים אנו רק דבר אחד ללמד מהעבר הקרוב, שיש לפנינו רק דרך אחת וזהה הדרך לאיחוד. בהיותנו מאוחדים-חוקים אנהנו בכחות מאוחדים יכולים אנו להתגבר על כל המכשולים. צריכים אנו להטיב את יחסינו שבין אדם לחברו, כי זוכרים אנו, שב-אומות ובקצמים היה קים רק, "האנו". ואם רוצים אנו לרפא את עצמנו, צריכים אנו בראש וראשונה לחזר ליחסים גורמליים שבין אדם לחברו. ואם נהיה נאמנים לעצמנו, צריכים אנו לשמור על זה שאנשים תפסו הפסיכוזה של מחנות ההסגר ימנעו מלעסם בפתרון שאלות פוליטיות. עדין לא הגענו לאותה המדרגה, שנחיה מוכשרים לחבר תכניות של מספרות סוציאליסטיות או מלחמת אידאיות. כל זמן שאין לנו בחיינו ובחיי אומתנו היסוד לחיים גורמליים, יש לנו רק

תפקיד אחד: השגת מטרה זו. ואנו, שבמשך 6 שנים היינו אחים לצרה והבאנו כה הרבה קרבנות, האם נתפך אחרי שחרורנו לאויבים רק בשל זה פונה אני בשורה ראשונה לחברים, מתאימה יותר לרוח? העולם שואף מזה שנחיה מפולגים. ואנו, עד כמה שלא נהיה חולים, נוכל רק אז להיות כח, אם נלך מאוחדים לקראת מטרתנו, מכלי להביט ימינה או שמאלה ורק להתר לעומת המטרה: השגת חיים גורמליים וחפשיים בארצנו והשתרשות בתרבותנו.

עומדים אנו לפני העליה. בארצנו יש מקום גם לאלה, שאין ביכלתם לעבד יותר. הם זכו למקום זה אחרי מלחמתם במשך כל חייהם. ובשל זה פונה אני בשורה ראשונה לחברים, מהמקום גורם פרודוקטיבי לארץ: לבשו פעולה! עזבו את חיי העבר הבלתי גורמליים שלכם. סדרו לכם למרות כל המכשולים יום עבודה פרודוקטיבי. ואנו, התנועה הציונית, נמתי כיתר פעולות את השלשלת המאחדת את כלנו והרותמת את כל אחד מאתנו במשיפתה הגדולה. אין עכשו יותר נקודות הגדרות או מינוח, אלא ההסתדרות הציונית האחדה של שארית הפליטה בגרמניה. צריכים אתם בעתיד להרגיש את זה, ששיבים אתם אחד לשני.

את כל שאלות היום נפתר כלנו יחד. ואנו כהסתדרות אחידה, הננו טבעת של השלשלת, הנמתחת מלונדון, פריז, וושינגטון דרך כל העולם עד הארץ, וגם אנו כלנו נרגיש, שאין אנו בודדים, ושעם שלם עומד מוכן להמשיך את המלחמה לשחרור ולזכותנו. וזוהי הפוליטיקה שלנו; והעמים, החושבים שאנו חוזרי פתחים המסתפקים בפרודים, יתפלאו אם נותר על פרוצים אלו ועוד נצחיר על דרישותינו, דרישות, הנחוצות לכל עם בעולם כאויר לנשימה.

אין אנו תלויים יותר בחסדי הסתדרות אחרות. צריכים אנו רק בעצמנו להשתחרר מהחיות העבר החולניים, ואז נהיה חוקים למדי לתפס את מקומנו בעולם ולכבוש אותו.

הכשרתנו לעליה אינה טכנית גרידא, כמו שהיתה קודם, אלא מהיבט כמסקנה מהחיות מתמיותנו המשותפת בעבר.

צריכים אנו לבא לארץ כחמר אנושי בריא, עם נשמה וגוף בריאים. קורא אני לכם לשיתוף פעולה בעבודת ההכשרה הגדולה של עמנו לפני העליה ולעמד כחומה תחת דגל האיחוד.

רק באופן כזה נגיע למטרתנו, שהיתה תקוותנו היחידה בכל סבלות חיינו בשנים האחרונות. ורק ככה נצא ידי חובתנו לעומת 6 מיליוני קרבנותינו. לא נשכח אותם לעולם ואת צואתם אנו נמלא בגאון וכח!

שפי אי

קבין, "לנבי" דגנדרה

אחר המבול.

ראיתיה... היא בקרה אותי, ביראי ראה מטרום מושבה את כאבי את פרפורי על יצויו בלילות. חמלה עלי ובקרה אותי.

ברחוב גיטון בחפצה להציל מצפוני הגן המלחי את אחיה הרב בשנים, אשר משום כמה מעמים לא היה לו זכות החיים לפי הנמים הגרמני. נפלה עמו יחד, כדור אחד של פים פגעה בשניהם ובקבר גדול אחד נקברו שניהם ואתם לבי נקבר... נפשי חלל בקרבי, כבד-מנן אשר שכוחו לקבור, ועזבונו לגורלו ולא הביאותו למנוחתו, זה היה לגורלי בחיים. אם צחקתי צחק מעושה היה ודומה היה לנפילת רגבי עפר על ארץ המת.

יש אשר תפצתו לבכות לספור עלי מספר יחיד, לתנות על נפשי, על אשר נגזר עליה להיות חיים מספר עלי אדמות, בעת שלבה בקבר נטמן, בעת שלבה אין עמך... יש אשר ברגיו המהתי דברים כלפי מעלה: מה חטאי ומה פשעי?! מנוחת כלב מת תן לי אל אבותי... רצתי כמשוגע על חף צות עיר מולדת, עיר יחידה בעולם, עיר שבה חייה היא ואני... על משכבי בלילות מאותם הלילות ללא שנת. היא באה

(הספר עמוד 8)

אחר המבול

(המשך מעמוד 7)

אילי, וזכר אני את כל הפרוטות של הופעתה. שכבתי אפרקן מבלי להעצים עין, מבעד החלון נפלו לחדרי קרני סחר של ירח מלא. אודה כי אורה הצח ונעים הרגיע אותי... מצאתי מנוח. נדמה לי שומע אני את קולת המתון ונעים: ראה, הסתכל בפני השקמים וקרים, גם אני חלל חי הנני ועם כל זה היה אני ושמתה אני בחבלי אשר נפל לי בחיים... חי גם אתה ודמה אילי...

וחיות הירח זרק מלא חפנים אור למול עיני, אור מתוק מיך את לבי וקסמו, החדר נתמלא אור חור, ובאור דמו: תה, עצרתי בעד נשימתי, וראתי כי החיוון יתבהל וימס... והיא עמדה... כל כך מעדיגות, מצחות, מאצילות היה על פניה, שפתיה נעות, נעצתי מבטי, המבעתי עיני בתהומות עיניה תמי נשכחות—אל אלהים הלא חיות-הן, ואך מערפלות בסוד עולמות יפיים ושמישים... בצעדים נכשלים קרבת אליה, הפצתי לכרע לפניה—לבכות, ואשאר שוב בודד בבדי דוית האומה וגוראה...

התחילה לדבר, מדברת בקטעים, מפסיקה מעת לעת, אין לה כנראה הכרה ויחס לזמן, היא למעלה מן הזמן, היא כינה עצמה בטעם ולחשה לי: אל תקרב אלי, עוד לא באה העת, אתה תבוא אלי בודאי, אבל לפני התחברותנו עליך לעבוד על הגשמת שאיפתנו—שאיפת שנינו... צא לחיים! ולא תביט לא לפנים ולא לאחריך, רק שמה למקום אשר לא אחת הבטנו יחד בדמיונו, למקום אשר אליו מקדישנו היו הלוטותינו הצעירים, הזכים ובהירים. צא! עלה ועבוד, אני לא אעזבך, אני אלק תמיד על ידך... ובעת תפול ביד כדור ערבי או על ידי מלריה אל תדאג: על קץ דרכך עומדת אני ומחכה לך...

הושימה אילי את ידה הצחה והשקופה—הקצת... העצמתי את עיני. הפצתי להמשיך את החיוון, אבל הקסם כבר גז וחלף... התאוששתי: בהושמת ידה נתנה לי דבר מה, נתנה רעיון לחי, השיבה לי את לבי...

החלטות פוליטיות של המועצה

1) לאור המאורעות בא"י כשאחינו ואחיותינו האומה ללים והרצוצים נאסרים כבואם לארץ, פונה המועצה לכל העולם במחאה כבירה נגד פעולת הממשלה האנגלית בא"י וקוראה לכל היהודים לעמוד על המשימך ולהיות מוכנים לכל פקודה של הנהלת הסוכנות למאבק פוליטי אקטיבי.

2) המועצה שולחת את ברכתה ליושב בארץ-ישראל הנאבק על זכויות האומה עם הממשלה האנגלית ומכריזה, ששאריות הפליטה בגרמניה תעמד אתו במלחמה עד הנצחון הגמור.

בתנועה

התנועה נמצאת עכשיו במול של עליה נוכחת בכל סטחי הפעולה, במסך השבועיים האחרונים נוסדו קבוצי הכשרה חדשים, נתרבו הפניפים וקנים של "נוער חלוצי מאחז".

מסע המרכז והנהגה הראשית בקרו שלוחים בכל הנקודות בבוריה התהוותה, פרנקפורט (מיין) והסביבה ובתגדולן, שגרמו לחיזוק הפעולה.

בפרנקפורט (מיין) נפתח הסמנוריון המרכזי למדריכים, בו משתתפים 100 חברים והבנות מכל האזורים והגלילים. הסמנוריון יאריך שבועיים.

לרגל בקורו של של החי בקונגרס בגרמניה נערכו אספות המנויות בלנדסברג, פלדפינג, בטיאמילין, פרנורד, גאוסטנג, צילסהיים (פרנקפורט) וסטוטגרט.

מהלכת התרבות הוציאה, "אוספיהומרי" על נושאים אידאולוגיים והצגה בשם "שולשת הדמים".

המפקד לעליה מטעם מהלכת העליה של המרכז הולך ומתנהל בהצלחה.

שלוחי ההייל פועלים בקנים ובקבוצים בהצלחה.

מהלכת הרפואה העבירה בדיקה בקבוצים ובסניפים ואשרה את רסימת החולים וההשקום בשחפת, שיעברו בימים הקרובים לשבציה.

על ידי הועד המרכזי של היהודים המשותתרים בבוריה מופיע שבועון באידיש בשם "אונדזער וועג".

ד. בקונגרס מבקר את שארית הפליטה

ב-20.X נתבשרנו על בקורו של יו"ר הנהלת הסוכנות ד. בקונגרס. גדלה השמחה, גדלה המתלהות והרגש הרגשנו, כי הוא האיש והשלוח בשעה קשה זו.

החבר בקונגרס בקר במשך שעות באזור הכיבוש האמריקאי כמה ממחנות היהודים, בכדי לתת מתוך ראייה ממש על המצב של שארית הפליטה.

הוא הופיע בכל כשליח היישוב והאומה כלה. דבריו המעטים היו בבואה לקשר הנפשי העמוק שבין היישוב ובינו. הוא עמד על רצונו של היישוב להציל את שארית הפליטה, עמד על שותפות-הגורל, אבל מדבריו לא עלהרית הרחמנות המעליבה, כי אם הכאב והרצון העז לעזרה, לפדיון והצלה. בעקר הפלה אותו מכל יתר השליחים רגש הבטחון העצמי, רגש הכח והאמונה הקנאית שנבעו מתוך דבריו.

והוא הרגיש, שבטחון זה אינו אפשרי בגולה. הוא פרי הארץ ופרי חינוך חלוצי, הרואה את עצמו כחלוצ של הארץ מה כולה. היישוב שבארץ, אמר, הנו רואה את עצמו כיום כחלוצ כל באומה כלה. היישוב וצבור הפועלים ביהוד נתנסה ועמד במבחנים די קשים בדרך לבנין. וגם הפעם לא ירתעו אחור בפני הקושיים והיו אשר הם. כל מחיר לא ייקר לנו למען הבנין. כי זה נובע מתוך הרגשת בראשית המקנת בתוכנו, כי על קיומנו אנו נלחמים. ובאם לא יהיה מוצא, נשתמש באמצעים שלא היינו משתמשים בהם מתוך הנאה יתרה.

בישיבת המרכז הציוני וההנהגה הראשית של "נוער חלוצי מאחז", שבה השתתף החבר בקונגרס, נתחוויר כמה ענינים שהטרידונו. כאילו מתוך אינטואיציה יצא הדבר, שהתנועה הציונית האחידה בגרמניה עמדה על כל הענינים הציוניים הקשים בשעה זו. ויש להניד שטפולו המודדה של השליח בבעיותינו כאן שמש לנו קרוד ותוכחה, שתפסתנו הצודקת של העבודה הציונית כיום בארץ ובגולה.

משהעלו על הפרק בעיות החלוצ, בעיות ההצלה והעליה, שמענו מפיו דברים נשמעים כזו פנים.

הוא הודיע, ואף כאן נבעו מדבריו הבטחון העצמי והאמונה העמוקה בהמחשת המפעל, עניני ההצלה והעליה שוב לא יהיו ענין של יחידים או כתה קטנה. כל המפעל ירוכז ע"י הסוכנות-ופקוחה והיה עליהם.

ייצור החלוצי האחיד הוא לא רק צורך כי אם צו, צו הצבור הציוני ותנועת הפועלים, עליו החליטו בוועידת ההם-תדרות האחרונה וכשיגשימו אותו בעקביות וקנאות כל המפריע יסולק וידחה הצידה כחותר מתחת יסודות המפעל הציוני.

יסודות חלוציים כגון: חנוך לעבודה עצמית, שתופיות, הגנה, הנשמה אישית, הם נכסי צאן ברזל בחנוך הנוער לקראת יעודו החלוצי. הילדים של שארית הפליטה אינם הפקר, שכל מי שרוצה בא ומספח עלוברים אלו ומכניסם בכנפיו. זה ענין של הצבור וגם עליהם חל צו החנוך של חלוצי אחיד. ולבסוף סכם: עלי החלטותינו-נעמד בכל תוקף ועקשנות חלוצית. אין בכוחו של שום יחיד או אשיות, ותהי יינה לו מי יודע אילו זכויות, לבטל החלטה זו.

אחרי סיום הישיבה הרגשנו, כי שליח אדם הוא כמותו ויש להניד: חבר בקונגרס, אתה יפה לנו ואנו נשתדל לתות יפים למפעל וצרכי השעה.

י. ד. שיינמן.

קול דמי אחינו צועקים:

נחיה אנו הדור האחרון לתלישות!

יצא לאור בדפוס "אונדזער וועג"